

CURSUSBOEK MARIFONIE/VHF

BEPERKT CERTIFICAAT RADIOTELEFONIST
VOOR SCHEEPSSTATIONS

© Vaarbewijsopleidingen
Postbus 11
5109 ZG 's Gravenmoer

Tel. 0479 793146

www.stuurbrevetonline.be
info@stuurbrevetonline.be

Eerste druk
januari 2017
ISBN: 978-94-91173-25-7

Alle rechten voorbehouden.

Deze uitgave is met grote zorg samengesteld. De juistheid van de gegevens is mede afhankelijk van informatie die ons door derden is verstrekt. Als die informatie onjuistheden blijkt te bevatten, kan Vaarbewijsopleidingen BV daarvoor geen aansprakelijkheid aanvaarden.

Bronnen:
BIPT Brussel
Amaracom Knokke Heist
Pol Degryse Knokke Heist

Voorwoord

Dit boek bevat de examenstof die betrekking heeft op om het beperkt certificaat voor de bediening van een VHF-radiostation (marifoon) op de binnenwateren. Het is een handleiding voor de radiocommunicatieprocedures bij het gebruik van zendontvangtoestellen op de binnenwateren (marifonie). Met de marifoon kunt u praten met de schippers om u heen en met sluizen, bruggen en havens. Met een GSM of smartphone is dat veel lastiger.

Een woord van dank aan iedereen die heeft meegewerkt aan de totstandkoming van dit cursusboek. Zonder hun hulp was het nooit gelukt. Het gaat vaak om de details en het zijn de cursisten en instructeurs die het boek tot in detail bekeken en verbeterd hebben. Speciale dank aan Pol Degryse die met zijn enorme kennis op het gebied van radiocommunicatie een grote inhoudelijke bijdrage heeft geleverd en aan drs. Cor Gerritsma voor het correctiewerk. De samensteller heeft zich vooral laten inspireren door keuzes die de examencommissie heeft gemaakt uit de wettelijk vastgestelde leerstofgebieden.

Via de site www.stuurbrevetonline.be worden instructeurs en cursisten op de hoogte gehouden van de meest recente ontwikkelingen op het gebied van maritieme radiocommunicatie.

Wij wensen u veel succes bij de studie.

Namens VBO,

Ben Ros

INHOUDSOPGAVE

Les 1 Algemeen en apparatuur	5
Les 2 Kanalen voor zee- en binnenvaart en gebruik VHF	25
Les 3 Nood-, spoed-, veiligheids- en routineverkeer	39
Les 4 Communicatie en marifoon	69
Begrippenlijst	85
Proefexamen	88
Antwoorden	93

LES 1

Algemeen en apparatuur

1.1 ALGEMEEN

Binnenvaart of zeevaart?

Vroeger hadden we binnenvaart- en zeevaartmarifoons. Dat waren twee verschillende apparaten. De huidige generatie marifoons is in principe geschikt voor de binnenvaart én de zeevaart. Niet de hardware (de marifoon) maar de software (programmatuur) is bepalend voor de soort marifoon. Als in de marifoon een ATIS-nummer geprogrammeerd is, voldoet de marifoon aan alle eisen van de Basel-overeenkomst. Dat betekent: automatische reductie op verschillende kanalen en geen ‘dual watch’; bovendien is DSC (digitale berichten versturen) uitgeschakeld. Het is dan een binnenvaartmarifoon.

U mag zo’n binnenvaartmarifoon ook op zee gebruiken. Maar als u veel op zee vaart, kunt u beter een tweede marifoon laten installeren die als zeevaartmarifoon geprogrammeerd is.

Marifoonplicht

Voor het varen op de Belgische binnenwateren geldt voor de pleziervaart (schepen van 7 tot 20 meter) een marifoonplicht. U moet minimaal één binnenvaartmarifoon (met ATIS) aan boord hebben en u moet deze tijdens de vaart ook gebruiken en uitluisteren. De beroepsvaart (schepen langer dan 20 meter) moet minimaal twee binnenvaartmarifoons (met ATIS) aan boord hebben. Voor kleine boten (niet langer dan 7 meter) geldt geen marifoonplicht.

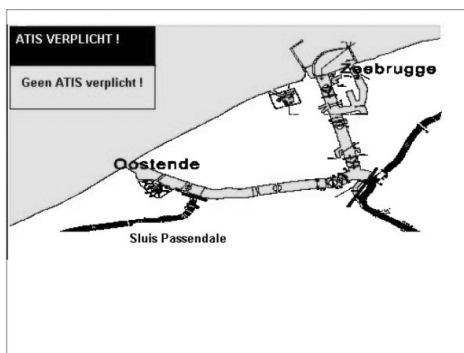
Overzicht

Kleine boten tot 7 meter:	geen marifoonplicht
Boten van 7 tot 20 meter:	één marifoon verplicht.
Grote schepen (20 meter of langer):	twee marifoons verplicht.

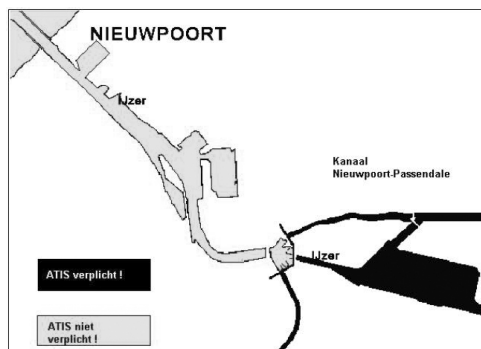
Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen een vaste marifoon en een draagbare (handheld)

Zeevaartmarifoon toegestaan

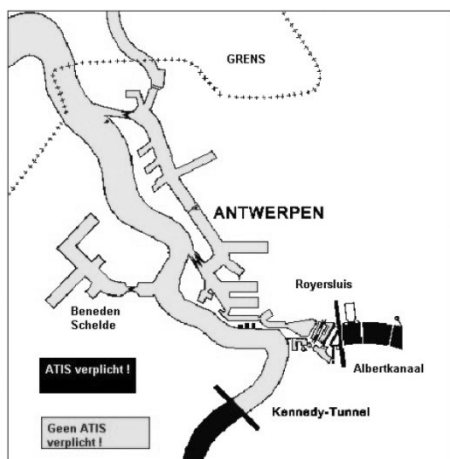
Voor gebieden waar regelmatig zeeschepen varen, geldt de verplichting om één of twee binnenvaartmarifoons (ATIS) aan boord te hebben niet. Die gebieden zijn:

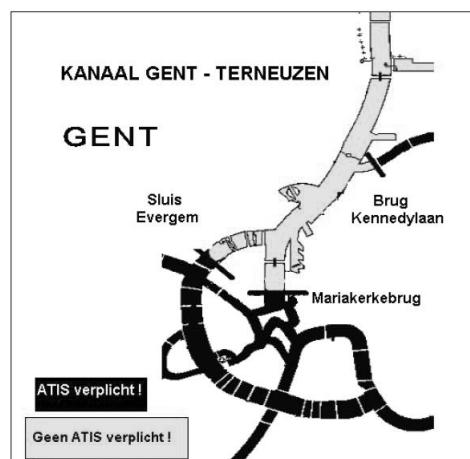
Zeebrugge – Oostende

Nieuwpoort

Antwerpen

Gent

Zendvergunning

Een maritieme radiozendinstallatie (marifoon) bestaat uit een ontvanger en een zender. U mag in België niet zomaar een zendinstallatie in bezit hebben; daarvoor is een vergunning nodig. De vergunning moet altijd op het schip aanwezig zijn en getoond kunnen worden aan elke vertegenwoordiger van een bevoegde overheidsinstantie.

In België geeft het BIPT (Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie) de vergunningen af voor schepen die onder de Belgische reglementen vallen. Om een vergunning te kunnen aanvragen, moet u in het bezit zijn van het beperkt certificaat radiotelefonist scheepsstations. Een radio-installatie mag pas worden gebruikt na ontvangst van de vergunning en de roepnaam (call sign), twee letters + vier cijfers.

Bij wijzigingen met betrekking tot de radio-installatie (marifoon) of naamsverandering van het schip moet de vergunning aangepast worden. Hetzelfde geldt bij verkoop of sloop van het schip. De vergunning moet dan teruggestuurd worden naar het BIPT. In de vergunning worden alle radio-communicatiemiddelen die aan boord zijn genoemd, dus ook de draagbare stations. De volgende informatie is (onder meer) op de vergunning vermeld:

- de roepnaam van het station;
- de adresgegevens van de vergunninghouder;
- de naam en het registratienummer van het schip;
- een lijst van radiocommunicatietoestellen;
- het gebruik van specifieke kanalen.

Bedieningscertificaat

Iedereen die gebruik maakt van een radiostation van een schip (marifoon) moet in het bezit zijn van een certificaat operator.

Binnenvaartmarifoon (ATIS)

Voor een binnenvaartmarifoon met ATIS is het beperkt certificaat radiotelefonist van een scheepsstation verplicht (VHF-certificaat). Dit certificaat wordt toegekend door het BIPT nadat u geslaagd bent voor het hierbij behorende examen en is een leven lang geldig. Om de marifoon te mogen gebruiken, moet er iemand met een bedieningscertificaat aan boord zijn.

Zeevaartmarifoon

Voor het bedienen van een zeevaartmarifoon (geen ATIS) zijn er, afhankelijk van de soort apparatuur, verschillende certificaten. Voor zeegaande jachten is over het algemeen het Short Range Certificate (SRC) voldoende. Voor het verkrijgen het SRC dient u een cursus te volgen bij een van de door het BIBT erkende opleidingen.

Examen

De examens voor het beperkt certificaat radiotelefonist van een scheepsstation (VHF-certificaat) worden door het BIPT georganiseerd. De data waarop die examens plaatsvinden, kunt u vinden op de website van het BIPT (www.bipt.be).

Aanmelden voor het examen gaat via de dezelfde site - <http://registration.bipt.be/nl/maritiem/online-inschrijving/vhf-examen>

Het examen bestaat uit 20 meerkeuzevragen en om te slagen moeten er minimaal 12 antwoorden goed zijn.

Identificatie

Scheepsnaam

Als een schip te water gelaten wordt, wordt het schip gedoopt en krijgt het een scheepsnaam, bijvoorbeeld 'Johanna-Maria' of 'De Vrijheid'.

Roepnaam

De zender (marifoon) krijgt bij registratie een unieke, internationale code bestaande uit vier letters (zeeschepen) of twee letters en vier cijfers (binnenvaartschepen en jachten). Deze code noemen we roepnaam. Het is een beetje vreemde benaming voor een code en dat komt doordat 'roepnaam' een min of meer letterlijke vertaling is van de Engelse term 'callsign'.

Alle Belgische roepnamen beginnen met de letter O. Aan de codering kunnen we o.a. zien of er sprake is van een zeeschip of binnenvaartschip. Voor België gelden de lettercombinaties ONaa t/m OTzz plus maximaal vier cijfers.

ATIS

ATIS maakt identificatie van de verzender van een bericht mogelijk. Het is een belangrijk hulpmiddel bij het opsporen van bijvoorbeeld valse noodoproepen en andere misbruiken van het systeem.

ATIS staat voor Automatic Transmitter Identification System en bevat digitale informatie waarin de roepnaam van het schip is opgenomen. Een ATIS-signaal wordt door een marifoon automatisch uitgezonden aan het einde van iedere uitzending (dus na het loslaten van de PTT-schakelaar; PTT staat voor Press To Transmit of Press To Talk). Bij continu uitzenden wordt het ATIS-signaal door de marifoon iedere vijf minuten uitgezonden.

Functie van de marifoon

Het radiosysteem dat ter beschikking staat van de scheepvaart moet de veiligheid van de personen aan boord waarborgen en de uitwisseling van communicatie bevorderen.

Het radiosysteem maakt het mogelijk gesprekken tot stand te brengen:

- in verband met de bescherming van mensenlevens;
- tussen een schip en de wal (openbaar verkeer, havenoperaties);
- tussen schepen;
- tussen de stations aan boord van een schip.

Hoofddoel

Het hoofddoel van de radiozendapparatuur aan boord is het verhogen van de veiligheid van mensen.

SOLAS

De marifoon en het marifoongebruik zijn belangrijke onderdelen van het internationale verdrag betreffende de veiligheid van mensenlevens op zee (Safety Of Lives At Sea).

Controle

Vergunning

De controlediensten (de officieren van gerechtelijke politie van het BIPT, de federale en lokale politie en de ambtenaren van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer, Maritiem Vervoer en Scheepvaartcontrole) kunnen eisen om onmiddellijk de originele vergunning te tonen. De vergunninghouder moet de controlediensten toegang verlenen tot zijn station en hun taak op alle mogelijke manieren vergemakkelijken. In het buitenland kunnen diverse besturen met dezelfde rol hetzelfde eisen. De vergunning is gekoppeld aan de apparatuur.

Geldigheid

De zendvergunning is geldig zolang apparatuur en bediening aan alle wettelijke eisen voldoen.

Bedieningscertificaat

De controlerende instanties kijken niet alleen naar de benodigde vergunningen maar ook of de mensen die de apparatuur bedienen beschikken over de benodigde bedieningscertificaten. Het bedieningscertificaat is gekoppeld aan de persoon die de apparaten bedient.

Sancties

De vergunning wordt ingetrokken:

- als de vergunningsvoorwaarden niet worden nageleefd;
- bij overtreding van de wet betreffende de radioberichtgeving.

Bij ernstige overtredingen kan bovendien gerechtelijke vervolging worden ingesteld.

Geheimhouding

Personen die belast zijn met de exploitatie van of die verantwoordelijk zijn voor het scheepsstation (marifoon), moeten de radiocommunicatie geheim houden. Dat betekent dat er geen gebruik mag worden gemaakt van ontvangen berichten die voor anderen bestemd zijn. Ook alle andere personen die kennis kunnen nemen van radiotelefonische gesprekken of berichten die verkregen zijn via een radiocommunicatiedienst, zijn verplicht deze kennis geheim te houden en de geheimhouding te waarborgen.

Inbreuk op de geheimhouding van radiocommunicatie wordt strafrechtelijk vervolgd. Alleen een rechter kan vrijstelling verlenen van de verplichting tot geheimhouding van radiocommunicatie.

Uitzondering

Berichten 'AAN ALLE SCHEEPSSTATIONS' zijn niet onderworpen aan de geheimhoudingsplicht van radiocommunicatie. Dat zijn berichten als:

- weerberichten;
- informatie bestemd voor de binnenvaart (bijvoorbeeld koersaanwijzingen).

Verantwoordelijkheid

De schipper/gezagvoerder van de boot is uiteindelijk altijd verantwoordelijk voor het marifoongebruik, ook als hij/zij zelf geen gebruik van de marifoon maakt.

